

FRANCQ VOLDERS

Regions of influence

In de kunstenaarscarrière van Francq Volders kunnen we niet alleen diverse fases onderscheiden, maar ook een consequente ontwikkeling. In een allereerste periode - we spreken dan over begin jaren tachtig van de vorige eeuw - zocht hij naar een presentatie waarin landschappelijke elementen en figuratie als romantische suggesties een rol speelden. Nadat hij echter regelmatig op kunstenaarsresidentie was in New-York en daar totaal andere impressies en invloeden onderging, wilde hij ook zijn artistieke grenzen verleggen. Hij focuste van dan af op 'metallic paintings'. Hij kwam onder de indruk van wetenschappelijke foto's, zowel computer gegenereerde beelden, als microscopische detailleringen. Hij schilderde op een metallic ondergrond, vertrekkende van een foto. Maar van die foto maakte hij een kopie op een fotokopiemachine, daarvan nog eens een kopie, tot het aanvangsbeeld degradeerde tot een abstract tekensysteem. Het was toen reeds zijn expliciete bedoeling de subjectiviteit van hemzelf, als kunstenaar, te reduceren tot een absoluut minimum. Dit terugtrekkingsproces van de kunstenaar naar de achtergrond maakt plaats voor objectieve, universele krachten die in de kosmos aanwezig zijn. Het zijn schilderijen die zichzelf schilderen. In dit verband herinnert hij zich de woorden van zijn Amerikaanse kunstbroeder Jack Goldstein: "Hoe meer iets reproduceerbaar is, hoe reëler het wordt."

Toen Francq in 1989 in Zuidwest Amerika oog in oog stond met het adembenemende, sublieme panorama dat de Grand Canyon te zien geeft, drong het pas goed tot hem door hoe die landschappelijke schoonheid door geen mensenhand was aangeraakt. Hij besefte: "Zo wil ik schilderijen maken." Hoewel hij reeds met het fotoprocédé had gezocht naar een methode van indeterminatie, vond hij een nog intensere, meer natuurlijke werkwijze. Het wordt van dan af een onderzoek naar hoe vloeibare substanties door de zwaartekracht een eigen weg traceren. In dit procedé blijven vlekken en vormen over na een droogproces. Francq baseert zich op fysische studies over vloeistoffen in beweging. De drager ligt op de grond, water en acryl vervloeien, de ene substantie gaat over in de andere. Het is een energetisch veld waarin processen zich zelfstandig uitkristalliseren. Wat eerst vloeibaar is, ondergaat

verdamping. Zo wordt laag op laag aangebracht. Het zijn transparante lagen die van het donkere naar het licht toe werken. Wat overblijft zijn tekens, patronen die schijnbaar toevallige vormen aannemen, maar toch een ordening inhouden van energetisch mogelijke uitkomsten. Het toevoegen van diverse kleuren aan water creëert op spontane wijze natuurlijke processen. Het gaat er om geen controle meer uit te oefenen op het beloop. Francq zegt: "Ik geef dit volledig uit handen". Het is een kwestie van fysische wetten en chemische processen. Er ontstaat in zijn schilderijen, wat Francq graag noemt: een *morfisch veld*. De kunstenaar is daarin beïnvloed door de holistische opvattingen van de celbioloog en auteur Rupert Sheldrake. De moderne natuurkunde leert dat de hele natuur uit velden en energie bestaat. Het kosmische evolutionaire proces heeft een richting, een pijl van de tijd. Deze groei van het universum gaat vergezeld van velden, deeltjes, atomen, sterren, planeten, moleculen, kristallen, enz. Bij elke nieuwe structuur (een molecuul, een melkwegstelsel, een varen, een kunstwerk) verschijnt er ook een ander soort morfisch veld. Dankzij de geometrie van fractalen zien we dat bepaalde patronen op verschillende niveaus weer verschijnen. In de stroom van vloeistoffen bevinden zich dezelfde wervelende patronen als in een kop thee waarin is geroerd, als in draaikolken, als in tornado's, als in het atmosferisch stelsel van de wereld. Deze *morfogenese* doet zich evenzo voor in de inventieve aanpak van schilderen die Francq toepast. Vandaar ook de titel van deze tentoonstelling: 'regions of influence'.

Filosoof en curator Uli Bohnen omschreef het werk van Francq Volders naar aanleiding van een tentoonstelling in de Antwerpse Galerie XXI als *protean symbolism*. Het is geen statisch symbolisme zoals we dit kennen uit de genoemde historische retoriek van rond het fin de siècle, met kunstenaars als Gustave Moreau, William Blake of Ferdinand Hodler. De stijl van Francq Volders is gekenmerkt door een veranderlijke, veelvormige verbeelding waarin de geometrie van de natuur vrij spel krijgt.

Als docent schilderkunst aan de PXL-MAD School of Arts, runde Francq een atelier waarin hij zijn waarden, technieken en inzichten doorgaf aan een hele generatie jonge, artistieke wolven. Zijn pallet, waarin zich tegelijkertijd wetenschappelijke en kosmische ontwikkelingen afspelen, hebben velen geïnspireerd. Wanneer hijzelf reflecteert over de recente kunstgeschiedenis, ziet hij vooral hoe de positie van het kunstenaarschap tegenover het werk is verschoven. In de negentiende eeuw, met

toppers als Courbet, Delacroix of Turner, viert een romantische en realistische figuratie hoogtij. In het modernisme van de twintigste eeuw leeft een obsessie voor wild experimenteren, analyse en concept. Het recente postmodernisme heeft deze analyse achter zich gelaten en is de ludieke, mediageile toer op gegaan. Zo is het kunstenaarschap geworden tot een theater waarin het grote ego primeert op het werk. In deze tendens laat de kunst van Francq Volders zich niet inschrijven. Vanuit tegelijkertijd een creatieve spiritualiteit en een diep respect voor het wetenschappelijke ethos, timmert hij geduldig aan een oeuvre vervuld van symbolisch geladen abstractie. Visie en artistieke praktijk gaan daarbij hand in hand. Zijn werk stelt niet alleen ernstige vragen bij de inflatie aan beeldcultuur in de hedendaagse kunstwereld, maar draagt met positieve energie bij tot de uitdagingen van dit aanstormend millennium.

Joannes Késenne,

Phd kunstpsychologie